

§ 200

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Kasvitieteellisen puutarhan suojelemisesta

HEL 2018-001932 T 10 03 10

UUDELY/902/2018

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon:

Osoitteessa Unioninkatu 44 sijaitsevat Kasvitieteellisen puutarhan rakennukset suojeltiin valtioneuvoston päätöksellä vuonna 1980. Puutarhan siirryttyä Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n hallintaan, Uudenmaan ELY-keskus pani vireille harkinnan kohteen suojelusta lailla rakennusperinnön suojelusta.

Museovirasto on 30.9.2011 antanut suojelua puoltavan lausunnon, jota myös Helsingin kaupunki on puoltanut 30.7.2012. ELY-keskus on pyytänyt 16.5.2013 museovirastoa tarkentamaan rakennuksen sisätiloja koskevia määräyksiä siten, että lausunnosta käy ilmi, mitä sisätilojen osia, kokonaisuuksia tai kiinteää sisustusta suojelu koskee.

Museovirasto toteaa lausunnossaan (15.1.2018), että osa rakennuksista on jo suojeltu asianmukaisesti asemakaavassa. Rakennusperintölain mukainen suojelutarve kohdistuu srs-1 -merkinnällä varustettuihin rakennuksiin ja rakenteisiin, joita ovat Palmusali ja sen yhteyteen rakennetut kasvihuoneet, Kasvimuseo, leivintupa Jean Wik, puutarhurintalo Ikkala sekä kaivo. Leivintuvan ja kaivon osalta suojelun tarve kohdistuu ainoastaan ulkoasuun ja rakennusrunkoon.

Kasvimuseosta, Palmusalista ja puutarhurintalo Ikkalasta esitetään suojeltavaksi keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus, jotka on määritelty rakennuskohtaisesti. Kaisaniemen puisto, sisältäen Yliopiston kasvitieteellisen puutarhan rakennuksineen, on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

[Kaisaniemen puiston asemakaava numero 11808](#) on tullut voimaan vuonna 2011. Kasvitieteellinen puutarha on asemakaavassa osoitettu käyttötarkoituksella VP/s/YO: "Puisto, joka on kulttuurihistoriallisesti, puistohistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Alue on varattu Yliopiston Kasvitieteellisen puutarhan käyttöön. Puutarha-alue on tarkoitettu yliopiston tieteelliseen käyttöön sekä toimimaan yleisölle avoimena julkisena erityispuistona."

VP/s/YO -alueella kaikista rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluhia vaativista muutos- ja korjaustöistä on pyydetty museoviraston lausunto.

Kasvitieteellisen puutarhan srs-1 -merkityt laitosrakennus (nyk. päärakennus), palmuhuone (nyk. iso kasvihuone), hallintorakennus, itäisin puurakennus sekä kaivo on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelua koskevan asetuksen nojalla (18.9.1980, asetus 480/85).

Helsingin kaupunki katsoo, että esitetyt suojelumääräykset tukevat asemakaavoituksen tavoitteita, jos ELY-keskus päättää suojelusta esityksen mukaisesti. Kaupunki puoltaa esityksen hyväksymistä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 UUDELY, lausuntopyyntö 13.2.2018, kasvitieteellisen puutarhan suojeleminen
- 2 Museovirasto, lausunto 15.1.2018 Kasvitieteellinen puutarha, suojelumääräysten antaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus varaa lausuntopyynnössään Helsingin kaupungille mahdollisuuden antaa lausunnon museoviraston lausunnosta Kasvitieteellisen puutarhan suojelumääräysten antamisesta asetuksella suojeltujen Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n rakennusten sisätiloista. ELY-keskus pyytää lausuntoa 9.4.2018 mennessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 UUDELY, lausuntopyyntö 13.2.2018, kasvitieteellisen puutarhan suojeleminen
- 2 Museovirasto, lausunto 15.1.2018 Kasvitieteellinen puutarha, suojelumääräysten antaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 14.3.2018

HEL 2018-001932 T 10 03 10

Viite: lausuntopyyntö UUDELY/UUDELY/902/2018, 13.2.

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on varannut Helsingin kaupungille mahdollisuuden antaa lausunto Museoviraston lausunnosta, joka koskee esitystä Kasvitieteellisen puutarhan rakennusten sisätilojen suojelumääräyksiksi.

Asetuksella 275/1965 (480/85) suojellut tilat ovat siirtyneet Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n hallintaan.

Museovirasto on antanut 30.9.2011 asiasta suojelua puoltavan lausunnon, jota myös Helsingin kaupunki on puoltanut 30.7.2012. ELY-keskus on pyytänyt 16.5.2013 Museovirastoa tarkentamaan rakennuksen sisätiloja koskevia määräyksiä siten, että lausunnosta käy ilmi, mitä sisätilojen osia, kokonaisuuksia tai kiinteää sisustusta suojelu koskee.

Museovirasto toteaa lausunnossaan (MV/34/05.01.01/2013, 15.1.2018), että osa rakennuksista on jo suojeltu asianmukaisesti asemakaavassa. Rakennusperintölain mukainen suojelutarve kohdistuu srs-1 – merkinnällä varustettuihin rakennuksiin ja rakenteisiin, joita ovat Palmusali ja sen yhteyteen rakennetut kasvihuoneet, Kasvimuseo, leivintupa Jean Wik, puutarhurintalo Ikkala sekä kaivo. Leivintuvan ja kaivon osalta suojelun tarve kohdistuu ainoastaan ulkoasuun ja rakennusrunkoon.

Kasvimuseosta, Palmusalista ja puutarhurintalo Ikkalasta esitetään suojeltavaksi keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus, jotka on määritelty rakennuskohtaisesti. Tiloja koskevat suojelumääräykset ovat seuraavat.

1. Rakennuksia tulee hoitaa ja käyttää siten, ettei niiden kulttuurihistoriallinen arvo heikenny. Korjaus- ja muutostöiden tulee perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen.
2. Rakennusten ulkoasu ja rakennusrunko tulee säilyttää.
3. Keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus tulee säilyttää.
4. Rakennusosia tulee korjata ja tarvittaessa uusia siten, että rakenteet, materiaalit ja työtavat vastaavat alkuperäistä toteutusta.
5. Voidaan tehdä välttämättömiä rakennus- ja taloteknisiä sekä toiminnan edellyttämiä vähäisiä muutoksia, kun ne ovat restaurointisuunnitelman kannalta mahdollisia.
6. Korjaus- ja muutostöissä on kuultava asiantuntijana Museovirastoa. Museovirastolla on oikeus antaa ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta.

Kaavatilanne, rakennussuojelu

Kaisaniemen puisto sisältäen Yliopiston kasvitieteellisen puutarhan rakennuksineen on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Kaisaniemen puiston asemakaava nro 11808 on tullut voimaan 6.5.2011. Kasvitieteellinen puutarha on asemakaavassa osoitettu käyttötarkoituksimerkinnällä VP/s/YO: ”Puisto, joka on kulttuurihistoriallisesti, puistohistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Alue on varattu Yliopiston Kasvitieteellisen puutarhan käyttöön. Puutarha-alue on tarkoitettu yliopiston tieteelliseen käyttöön sekä toimimaan yleisölle avoimena julkisena erityispuistona.

Puutarhan alueella tulee säilyttää 1800-luvun polkuverkosto. Rakennuksiin saa sijoittaa Kasvitieteellistä puutarhaa palvelevia näyttely-,

koulutus-, kahvila-, työ- ja varastotiloja sekä asuintiloja. Puutarha-alueen ympärille saadaan rakentaa alkuperäistoteutuksen mukainen läpinäkyvä rauta-aita. Kasvitieteellisen puutarhan ma-merkitylle alueelle kalliotilaan sekä rakennuksen kellarikerrokseen saa sijoittaa yliopiston kasvimuseon tai muun rakennukseen sijoittuvan yliopiston puutarhan toiminnan laajennuksen. Kaavakartan k-merkinnällä osoitetulle rakennusosalalle saadaan sijoittaa uudisrakennus nykyisen kasvihuonerakennuksen tilalle.

Kasvitieteellisen puutarhan srs-1-merkityt laitosrakennus (nykyinen päärakennus), palmuhuone (nykyinen iso kasvihuone), hallintorakennus, itäisin puurakennus sekä kaivo on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelua koskevan asetuksen nojalla (18.9.1980, asetus 480/85).

VP/s/YO alueella kaikista rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluhia vaativista muutos- ja korjaustöistä on pyydettyä Museoviraston lausunto. Kaupunkipuiston (VP/s) ja Kasvitieteellisen puutarhan (VP/s/YO) välillä tulee säilyttää näköyhteys eikä raja-alueetta saa istuttaa yhtenäisesti umpeen.

Lausunto

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialajohtaja katsoo, että esitetyt suojelumääräykset tukevat asemakaavoituksen tavoitteita, jos ELY-keskus päättää suojelusta esityksen mukaisesti. Kaupunki puoltaa esityksen hyväksymistä.

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 6.3.2018

HEL 2018-001932 T 10 03 10

Museovirasto on lausunut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 15.1.2018 tarkentaakseen suojelumääräyksiä kasvitieteellisen puutarhan siirryttyä Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:lle. Siirron yhteydessä ELY on pannut vireille harkinnan kohteen suojelusta lailla rakennusperinnön suojelusta. Kohteen suojelu valtion asetuksen (480/1985) nojalla on toistaiseksi voimassa. ELY on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa Museoviraston lausunnosta.

Valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980 on suojeltu seuraavat kohteet Kaisaniemen puistossa: kasvitieteellisen puutarhan Kasvimuseo, Palmusali ja siihen kytkeytyvät sivukasvihuoneet, leivintuparakennus eli leivintupa Jean Wik, puutarhurintalo Ikkala ja kaivo puisine suojarakennelmineen. Museovirasto on todennut, että rakennusperintölain mukainen suojelutarve kohdistuu edellä mainittuihin, asemakaavassa (vahvistettu 2011) srs-1 -merkittyihin rakennuksiin ja kaivoon. Museovirasto on lausunnossaan täsmentänyt näiden asetuksella ja asemakaavassa suojeltujen rakennusten suojelumääräyksiä erityisesti niiden sisätilojen osalta. Kasvimuseosta, Palmusalista ja puutarhurintalo Ikkalasta esitetään suojeltavaksi keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus, jotka on määriteltävä rakennuskohtaisesti. Leivintuvan ja kaivon osalta suojelun tarve kohdistuu ainoastaan ulkoasuun ja rakennusrunkoon. Korjaus- ja muutostöissä on kuultava asiantuntijana Museovirastoa.

Asemakaavassa on suojeltu edellä mainittujen rakennusten lisäksi myös muita rakennuksia ja rakenteita, hauta ja muistomerkki. Lisäksi kasvitieteelliselle puutarhalle on Kaisaniemen puiston osana annettu kaavassa alueellinen suojelumerkintä, VP/s/Yo, eli puisto, joka on kulttuurihistoriallisesti, puistohistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Alue on varattu Yliopiston kasvitieteellisen puutarhan käyttöön. Kaavakarttaan on myös merkitty kasvitieteellisen puutarhan kuuluvan rakennuksineen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Kaupunginmuseo toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa Museoviraston lausuntoon ja että kasvitieteellisen puutarhan suojelumerkinnät ja -määräykset ovat asianmukaiset ja kattavat.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi